

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marție, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Africa.

Străbunii nostri, vechii romani, au rămas proverbiali cu stereotipa lor întrebare: „*Quid novi ex Africa?*“

Și azi ne întrebăm noi, „*Quid novi ex Africa?*“, și cu noi se întrebă întreaga lume, care are privirea ațintită spre continentul cel negru.

Légănul civilizațiunii și al culturai, Africa, a avut rol însemnat în istoria dezvoltării popórelor.

Văile râului sfânt, văile râului Nil au dat adăpost culturai și civilizațiunii în vechime, și ca raze de lumină a trecut civilizațiunea în Grecia și de acolo în celelalte țeri ale Europei.

Cartagena cea puternică a stat ca stâncă în calea cuceririlor romane, și tot străbunii nostri s'au făcut nemuritori cu stăruința lor de fer, cu vecinul refren: „*Cartaginem delendam esse censeo*“.

O cętă négră se întinde asupra Africeii, privirile lunei sunt îndreptate spre alte țeri, cóstele Africeii neaccesibile pentru porturi de mare, clima omoritoare alunga pe europeni spre alte locuri, și internul Africeii pe hartele noastre înfățișă un mare petec alb, despre carele nime nu scia nimica.

A rămas secului nostru rezervată gloria de a scruta interiorul Africeii.

Canalele cele mai naturale la început erau râurile puternice ale Africeii. Pe Nil în sus au dat ómenii de șesurile roditoare ale Sudanului, pe Congo (Zair) a dat ochiul scrutător de caractele cele îngrozitoare, preste cari a trece se credea a fi o imposibilitate.

Mai fericită a fost întreprinderea în sudul Africeii pe riul Zambezi. S'au deschis câmpurile pline de aur ale Africeii de sud, și acolo s'au format statele cele mai bine organizate.

La cósta ostică a Africeii se varsă în mare puternicul riu Rovuma, și scrutarea acestui riu a deschis drumul spre interiorul Africeii. Călătorul african, nemuritorul Livingstone și-a făcut de problemă a vieței sale scrutarea după izvóarele râului Nil.

Străbătând pe țărmurii râului Rovuma, dă preste un lac de mare extensiune („*Nyassa*“), și nu departe de un riu ce curgea din Nord spre sud, căruia indigenii îi ziceau Chambezi.

Consciu că riuul acesta nu este Zambezi din sudul Africeii, care era bine cunoscut acestui mare scrutător, Livingstone este tare în credința, că a dat de cumpăna apelor în Africa, este tare în credința, că riuul acesta Chambezi nu este altul decât riuul Nil.

În credința acesta se întărește, când urmărind cursul râului observa, că acela nu preste mult ia o direcțiune spre vest, se varsă în un lac de mare extensiune (*Bangveolo*) și de acolo ia direcțiune tot mai spre nord.

Urmărind cursul râului și după ce acela trece prin lacul Meroe, cunoscut sub numirea când Luapula, când Lualaba, afla că riuul puternic, de o lățime preste 6 km., ia direcțiune pronunțată tot spre nord.

Când Livingstone ajunge la orașul Nyangve, un puternic centru comercial al popórelor indigene, nu mai este în dubietate, că a aflat izvóarele Nilului, o cestiune discutată și de străbunii nostri, între cari nu om mai mic ca Iuliu Caesar, ar fi schimbat renumele de beliduce cu gloria de a fi descoperit izvóarele Nilului.

Rapórtelile lui Livingstone provócă furtună de entusiasm în Europa.

Din Zanzibar se fac expedițiuni preste expedițiuni, spre centrul Africeii. Oficieri englezi dau preste lacurile puternice: Tanganyika, Ukereve, Nyanza, dau preste imperiul puternic Uganda, spre nord dau tot înainte, și din Sudan spre Nil în jos ajung în Cairo, capitala Egiptului.

Pentru prima dată au străbătut Europeanii Africa din ost spre nord, și rapórtelile entusiastice despre fertilitatea locurilor din giurul lacurilor, despre puternicul imperiu Uganda, dau impuls la scrutări noué.

Opera începută de Livingstone englezul, o continuă și o finesce americanul Stanley, care în fruntea unei expedițiuni între anii 1876—1879

străbate în centrul Africeii, încungiură lacul Ukereve, petrece aprópe un an la regele puternic din imperiul Uganda, la Mtesa, de acolo vine și navigéză în jurul lacului Tanganyika, trece apoi prin țera Manjema la orașul comercial Nyangve, și urmărește puternicul riu Lualaba, despre care Livingstone crede că este riuul Nil.

După un an pe valurile acestui misterios riu, după osteneli nespuse, ajunge la cóstele vestice ale Africeii, și aduce Europei scirea, că riuul aflat de Livingstone, care la început e cunoscut sub numirea indigenă de Chambezi, apoi Luabula, Lualaba, mai apoi Zaire, și în urmă Congo, este riuul puternic Congo.

Cu descoperirea acesta a fost decisă sórtea Africeii.

Europa a început a lucra la civilizarea Africeii. La inițiativa regelui Leopold al doilea din Belgia, se forméză statul Congo, cu ajutorul Angliei se forméză puternicul imperiu sudanic cu granițele spre nord până la lacurile Nyansa și Ukereve, Francia ocupă teren pe cóstele vestice în nordul statului Congo, Germania ocupă Africa ostică dela Zanzibar și cóstele vestice la Camerun, Anglia după perderea Sudanului ocupă Uganda și țerile vecine în jurul lacurilor.

Deodată cu partea ideală a ocupațiilor, deodată cu dorul de a lăți civilizațiunea între popórele sëlbatice ale continentului mistic și necunoscut, vine și demonul, dorul de averi materiale.

În sudul Africeii s'au format state libere, a căror bunăstare nu a fost binevenită Angliei, care voia să se lățescă tot mai tare, să câștige averi materiale tot mai multe.

Acésta e motivul, că între republicele din Africa de sud și Anglia tocmai acuma a izbucnit răboiul, care nu servește spre onórea Angliei.

Exemplul din America a avut influință asupra Angliei.

Șansele răboiului sunt neegale, formidabila putere a Angliei va frânge

resistența micilor republice, și Anglia va deveni puternică și în Africa de sud, precum este în cea ostică și în nord.

Mai stă la mijloc statul Congo.

Dupa răboiul cu republicele din sudul Africeii, va urma cel cu statul Congo, și atunci Anglia va sta în fața Franciei și a Germaniei, cari și până acuma nu cu ochi buni au privit întinderea Angliei.

Ne este încă în viuă memorie afacerea cu Fașoda, care s'a terminat cu umilirea Franciei.

În o manifestațiune a actualilor beligeranți împératul Germaniei a felicitat pe presidentul Krüger, care față cu Anglia a accentuat independența statului, în fruntea căruia stă.

Asemenea incidente mici de regulă au efecte mari.

Răboiul actual pentru Anglia va aduce folos material, însă imense pagube morale.

Lumea de azi nu mai află în Anglia puternicul curent idealist și moral, ca pe timpul expedițiilor Livingstone, Jameson, Burke, Tücke și Stanley.

Răboiul de azi pentru Anglia este o sinucidere morală, și cine se ocupă cu istoria civilizațiunii popórelor, va trebui să o accentueze acesta.

Congresul orientaliștilor

convocat în anul acesta la Roma, s'a deschis în 4 Oct. st. n. în Capitoliu. Regele Umberto, care se află la Monza, neputând din diferite cauze presida congresul, printr'o frumoasă telegramă a delegat pe d. Baccelli, ministrul instrucțiunii publice, a deschide acest interesant congres. Intre numeroșii congresiști din mai tóte statele, Românii au fost relativ mai bine reprezentați; în număr de aprópe 70. Presa italiană i-a primit fórte elogios. Ședințele congresului s'au ținut la universitate. Ca președinte a fost proclamat contele De Gubernatis. Dl Urechia a fost desemnat președinte de secție. Sara a urmat o întrunire insufletită.

FOIȚA

„Studiul geografiei, importanța și metoda ei.“

de

George Jándrea, învățător Lugoj.

Geografia a ajuns în zilele noastre a fi obiectul predilect de ocupație a o mulțime de cercetători, cari având deoparte cunoștințele teoretice necesare, ear de alta echipați cu tóte aparatele tehnice duse la o înaltă perfecție, și nelipsindu-le nici motorul tuturor întreprinderilor, mijlocele financiare, caută să realizeze dorința nutrită de toți: *cunoșterea cât mai detaiată a planetei, pe care locuim.*

Ni se par adevărați eroi din „povești“ exploratorii moderni geografici. An de an se aranjează expediții, la care contribuie cu mari sume tóte statele, pentru descoperirea locurilor necunoscute pe suprafața pământului. În fruntea acestor expediții stau specialiști, ómeni împinși de farmecul „tainicului“, care ar voi să-l redea științei ca un ce pozitiv, real. Astfel de exemplu aflarea *polului nordic* e o problemă actuală la ordine, zilei și în serviciul ei se aduc o mul-

țime de jertfe omenesci. Pe urma lui *Anderée*, a căruí sórte până azi e necunoscută, plécă o mulțime de alți bărbați, cu dorul de a afla ceva despre el sau a-și afla și ei undeva mormântul în brațele lavinelor de gheață.

Dar nu despre descoperiri vreau să Vê întrețin de astă-dată, ci altul mi-e scopul.

Intemplerarea mi-a adus în mână „raportul II. al scólelor capitale din Lugoj pe anul scol 1898/9“, ce cuprinde în sine pe 20 de pagine tema cu titlul de mai sus. Cum însuși obiectul Geografiei, cultivat astăzi pe o scară fórte întinsă la scótele superioare, exercită asupra-mi o atracție plăcută, am cetit tractatul numit al d-lui inv. G. Jándrea și despre cele cetite vreau să Vê dau un scurt estras, însoțit de câte-va observări.

M'am oprit chiar la început asupra titlului, a căruí plămuiere nu mi se părea destul de norocosă. Particula „ei“, observi îndată, că putea fi înlocuită cu „lui“, cu referința la „studiul“, sau dacă voia se scape din dubietatea acesta, d-l autor să-și fi zis: „Importanța și metoda studiului Geografiei“.

Dar chiar dacă după părerea mea, firma temei ce ni se presintă, din punct de vedere gramatical e excepționabilă, acesta n'are să rețină pe cineva de a ceti mai departe, știut

fiind că adeseori sub firme mult promițitoare se ascund banalități, și timpul folosit pentru a lor cetire e perdat.

Din contră, nici decum n'au puté afirma așa ceva despre tema de față. D-l autor ne dă o lucrare vrednică a fi cetită nu numai de bărbații de scóla, ci și de laicii, cari pórtă interes pentru studiul Geografiei. Acest elaborat e icóna munei prestate de un zelos apostol al scólei române, care cu rêvnă s'a dedicat chemării sale. Fără a-l măguli afirm, că o mândrie aș simți, când și alți tovarăși în brésla educației și instrucției l-ar imita, perfecționându-se în vre-un ram al științei, cătră care are mai multă atracție și dând la iumină câte o lucrare de felul acesteia-a.

După acestea să vedem însă cuprinsul temei.

În partea primă d-l autor face istoricul Geografiei, arătând cum omul pus stăpân preste imensa „*parcelă a pământului*“, a căutat să studieze alcătuirea fizică, suprafața cu fințele organice și neorganice, ce trăiesc pe ea, mai în urmă mărimea și forma pământului. Dintre popórele antice Grecii au avut idei mai clare despre pământ, dovadă, că unii filosofi profesau învățătura despre forma rotundă a pământului, până ce a venit Ptolemaeu în vécul al II. d. Chr. și a croit un sistem,

cuprinzând tóte corpurile ceresci de pe atunci. Opul lui Ptolemaeu — alcătuit pe o supoziție falsă — a rămas dominant în tot decursul evului mediu până la Nicolau Copernic, în secolul al XVI-lea. Aici să mé ierte d-l autor, comite o eróre, când afirmă, că după Ptolemaeu venind Pítagora, acesta susținea forma rotundă a pământului. Nu mai puté bietul, căci încă în secolul al VI-lea a Chr. trecuse la cele eterne!

Și așa se continuă expunerea într'un limbaj atrăgător, însufletit, până când ajunge la reformatorul Geografiei moderne, *Carol Ritter* (1779—1859), care a pus-o pe base noué, solide. Vocea lui puternică resună ca un avertisment profetic întru ridicarea acestei științe din starea mașteră, în care se afla.

Să auzim pe d-l autor însuși, cum aprețiază meritele părintelui Geografiei moderne:

„Activitatea deosebită a lui C. Ritter consistă mai ales în faptul, că a delăturat metoda ruginit de până aci în tractarea Geografiei. Până la dînsul nu se puneă nici un preț pe partea fizică a geografiei, obiectele singuratic din geografie nu se tractau în nici o legătură. Geografia era înainte de el o conglomeratiune de date statistice, de orașe, de sate, de lo-

Ședință la Asociațiune.

Din ședința comitetului central ținută la 23 Sept. v. estragem următoarele:

— S'a raportat despre testamentul domnei *Ioana Bădila*, și despre pertractarea lăsamētului. Vicepreședintele, Il. Sa d-l vicariu archiep. Dr. Ilarion Pușcariu, și d-l secr. II., Dr. Beu, au reprezentat „Asociațiunea” și au primit sumele cuvenite, căci toate legatele s'au executat imediat.

— S'au făcut doi noi membri fondatori: Samuil Poruțiu, consilier min. în pensie (Bistrița) și Simeon Corvin, (Orăștie).

— A urmat proiectul pentru noua organizare a despărțimentelor, care s'a pertractat întreg și s'a primit, rămânând ca proiectul să se tipărească și trimisă despărțimentelor, ca apoi eventualele schimbări dorite să se facă ulterior.

DIN BUCOVINA.

Lupta, ce o poartă România din Bucovina contra opresorilor devine din zi în zi mai acută.

Decând presedintele țării dușmănos înaintării Românilor bucovineni a întâmpinat în ziua nașterii Maiestății Sale deputația clerului român cu invinuirea, că o parte mare din preoții români ar fi lipsiți de lealitate și de adevărat patriotism, inversunarea a ajuns la culme.

Preoțimea română s'a și grăbit a protesta contra ofensei aduse sentimentelor sale celor mai scumpe și a ținut a da puternică manifestațiune contra celor-ce și bat joc de prestigiul celui mai dinastic popor.

În schimb însă br. Bourguignon a continuat cu prigonirile sale mai ales contra ziarului, cari au criticat procedura lui, confisându-le mereu. Astfel „Patria” și în urmă chiar și „Deșteptarea”, gazeta pentru popor, au fost supuse la cea mai aspră censură, tăindu-se și ciungărindu-se articli întregi în chipul cel mai neomenos.

În lupta, ce deputații români bucovineni împreună cu clerul și poporul cu bărbăție neînfrântă o poartă, ei sunt însoțiți de cele mai calde simpatii ale nēmului românesc. Români ca popor autohton pretind sus și tare respectarea drepturilor lor.

Săptămâna trecută câțiva deputați români au mers la Viena, pentru a cere grabnica delăturare a lui Bourguignon, dar fiindcă tocmai atunci era la ordinea zilei criza ministerială, afacerea n'a putut fi rezolvată. Se vede însă că presedintele țării, văzându-și poziția nesigură, și mobilizează toate puterile, ast-fel „N. Fr. Pr.” anunță, că membrii germani, ruțeni și armeno-poloni ai dietei provinciale au ținut o ședință, în care au decis să protesteze contra agitațiilor române, mai

departe se declară solidari cu măsurile luate contra Românilor și vor așterne guvernului central un memorand. Nu ne îndoim că Români vor fi la postul lor.

Revistă Bisericească.

Unitatea bisericeii.

Unitatea bisericeii, ca și puterea de a face minuni, d'a cunoste și pătrunde misterele divine, ca și revelațiunea și profeția, a fost de la început caracteristică fundamentală a bisericeii celei adevărate a lui Iisus Christos. Prin acestea ea totdeauna s'a afirmat ca biserica Dumnezeului celui viu, și s'a deosebit de toate adunările ereticilor și necredincioșilor, cari se deosebeau de ea, prin lipsa unității de credință și a darurilor dumnezeiești, mai sus amintite, cari lucrau prin apostoli și următorii lor.

Toate aceste semne ale bisericeii celei adevărate a Mântuitorului nostru Iisus Christos, sunt descrise în scrierile Noului Testament și în tradițiunea bisericească, cuprinsă în scrierile Sfinților Părinți ai primelor secole. Dar cum darurile de mai sus erau menite pentru înființarea și consolidarea bisericeii, la începutul ei, de aceea sunt caracteristica specială mai numai a bisericeii apostolice, în care au fost, căci cu timpul se răresc și chiar dispar, unitatea este și rămâne d'a pururea considerată ca caracteristica particulară a bisericeii celei adevărate. Creștinii pretutindeni consideră de biserica adevărată a lui Christos, numai pe aceea în care se mărturisia una și aceeași credință. De aceea și simbolul credinței, alcătuit pe baza învățătureri Domnului și a apostolilor, cere ca creștinul să credă și să mărturisască, că Biserica cea adevărată este una sfântă, catolică, adecă de pretutindeni sau universală, și apostolică; căci după cuvântul apostolului nu este de cât un Domn, o credință, un botez și un Dumnezeu, Tatăl tuturor. Deci dar pentru păstrarea unității, după cuvintele acestea, credincioșii de pretutindeni, cari compuneau biserica cea adevărată a lui Christos trebuiau să aibă aceeași credință, aceeași învățătură și aceleași taine, adică același cult. Cu alte cuvinte Unitatea trebuia să se manifeste într-o tate. Viața lor creștină, cu credința și faptele, trebuia să fie aceeași, conducându-se cu toți după aceeași normă, ori unde se vor fi aflat ei; căci din acestea se constata, că ei sunt fii și membri ai aceleiași bisericeii, una sfântă catolică (universală) și apostolică, caracteristică și semnele văzute ale unității bisericeii, ca biserica adevărată a Mântuitorului.

Istoria apostolică și în special Faptele Apostolilor, cari descriu cele privitoare la biserica lui Iisus Christos de la însuși începutul și întemeierea ei, nu ne dau multe lămuri și detalii asupra modului cum era organizată la început această biserică, și acesta pentru că scopul autorului acestei scrieri nu era acesta. El nu se interesa a descrie lui Teofil biserica, moravurile și organizarea ce o avea ea în aceste timpuri, căci toate ace-

tea erau sub ochii săi. El voia să-i facă cunoscut cele deja întâmplate. Cu toate acestea din comparațiunea chiar a puținelor date, — ce autorul faptelor ne oferă, — cu diferite locuri din celelalte scrieri ale Noului Testament, în special din Epistole, cunoștem, că unitatea în biserica apostolică era caracteristica fundamentală a bisericeii creștine și că această unitate se manifesta prin unitatea de credință, de cult, disciplină, viață și moravuri ale creștinilor, cari erau și trebuia a fi aceleași pretutindeni.

(Va urma.)

Sfințirea bisericeii din Cricău.

(Tractul Alba-Iulia.)

Éta o zi de cerescă bucurie, éta zi de nobilă însuflețire și înălțare! Nu e an, care să n'aibă astfel de zile mărețe, nu e an, în care să nu ne binecuvinteze D-zeu cu darul de a avea în viață tractul nostru astfel de festivități bisericești-naționale. Și lucrul acesta, acest fericit început, se știe dór, nu e numai deacum un an, trei, ci durează aprópe de un deceniu, deatunci decând ni-a binecuvântat D-zeu în fruntea tractului cu omul destoniat și plin de zél cătră biserică. Deatunci din anul, în care am îmbrățișat în mijlocul nostru pe fostul protopresb. tractual P. O. D. Nicolae Ivan, azi asesor consistorial. Sămēnta aruncată atunci a produs fructe nobile, și din ele se adapă din belșug cu curata apă a credinței, cu a iubirii de neam și de D-zeu, cuvântătoreă turmă însătoșată. Fericit e sēmēntorul, care cu ochii proprii vede secerișul rdodelor scăpate de furtună și tempestate! Fericit sēmēntorul, fericită muncă! Da, așa e, nu e an în care să nu aibă tractul nostru ziua sa de srbătore, în care să îmbrace haină de veselie. Așa a fost și acum cu ocasiunea sfințirii bisericeii dela Cricău! Cler și mireni frunțași și-au dat aci întâlnirea, ca cu toții în frățească armonie să luăm parte la bucuria Sionului românesc, a bisericeii străbune.

Cricău! Să ne oprim puțin aci în firul descrierii noastre, căci scump și sfânt ne este acest loc, sfințit prin lacrimile atâtor mame și soții credincioși, prin sângele vitejilor nostri străbuni.

Cricău! Sat cu trecut istoric, odinioară locul de întâlnire atâtor martiri — tribuni falnici, ce român va păși în tine fără să-și aducă aminte de multele lovituri și apăsări, ce au îndurat strămoșii nostri! Cine nu va tresări, calcându-ți pământul stropit și îngrașat cu sângele iubiților nostri antecesorii, căzuți pentru patrie și tron! Dar și cine nu se va umplea de mărirea națională, aducându-și aminte de învingerea raportată pe còstele „Cingăului” tēu! Tòte, tòte dar s'au sferșit, și azi asupra atâtor lacrimi și dureri suride triumfătore, ficia ceriului, comóra sacră a omenimeii — libertatea! Fii deci salutată din partea noastră loc sfânt! Fii măndru, fii vesel, căci și tu îți-ai partea ta, încă însămnată în neprețuta comóra a neamului — gloria străbună

În 12 I. c. acest loc istoric a avut o zi, o Duminecă de cea mai mare însămnătate, pentru că atunci s'a sfințit noul lăcaș al Domnului, casa de rugăciuni și mângăiere a poporului credincios.

Dacă și la alte neamuri este însămnat actul sfințirilor de biserici, atunci nouă Românilor trebuie să ne fie îndoito de mare, pentru că biserica nouă ni-a fost nu numai casa de rugăciuni, ci și cetate tare a neamului, sub a căreia aripi adăpostindu-ne în timpuri

grele, am scăpat de cutropirile barbare, de nimicirea națională.

Mărire ție Sion român, cetate tare a nēmului!

Așa frații din Cricău, conduși și ei de această însămnătate, cu credința în D-zeu, cu inimi curate și puterile adunate la un loc, au început acum sunt vre-o 4 ani zidirea bisericeii nouă, căci cea veche nu mai putea adăposti în sine numerosul popor de aci. Cu lupte și mari alergături au isbutit, și azi în locul bisericeii prea mici, scunde, au o biserică prezentabilă, spațioasă și cu gust aranjată, care ridicată pe culmea delului de lângă casa „Popii Truța”, atât de admirabil împodobesc această vale plină de reminiscențe istorice. Cu conducerea actului de sfințire *Preabunul și îngrijoratul nostru părinte Em. Sa Archiepiscopul-Metropolit Ioan Metianu*, a însărcinat pe P. O. Domn asesor Nicolae Ivan, care însoțit de dl adm. protopr. Florian Rusan încă de Sâmbătă după amiază au sosit la locul de srbare. Comitetul parochial în frunte cu parochul Gh. Muncuș așteptă în ținută de srbătore, și la soșire ne primesc cu salutări sincere, cu urale de bun sosire. Eu preșesc mult această alipire cătră superiorii bisericeii nostre, deci nu e mirare, dacă am stat cu atâta drag cu ei de vorbă, cu această comisiune de onóre. Plăcută vedere! Casele preotului nostru iubit, decorate, împodobite cu coróne de flori naturale, în onóra óspeților lor iubiți. În ziua următoare, Duminecă dimineța multă alergare și neastempăr, cu gătélă de srbare dealungul satului. Nouă sprezece preoți îmbracă ornate festive, și din școlă noastră prefăcută în casă de rugăciune se formeză o lungă și imponantă procesiune până la noul edificiu. Frunțași satului duc icónne și alte odâjdii sfinte, și atâta mulțumire se reflecteză pe fețele lor!

Înainte noului edificiu împodobit cu ghirlanade de flori și coróne, provézut pe frontespiciul antișambrei cu inscripții, ce atât de bine și face cetinduo „Veniți și întrați în casa Domnului”, se începe actul, prin imnul de laudă „Mărire Treimeii celei de o ființă” etc. „Veniți să încunjurăm popórelor Sionul” pe melodia duiosului glas I, ne emoționează, și noi încunjurăm fortăreța neamului, ear gândul ne sbórá departe, pe aripile simțului religios, departe până la tronul Părintelui Cereșe, urmărit de rugăciunea noastră: „Dómne, scutesce acest Sion de tóte primejdii, de toți vrășmașii, vėzuți și nevėzuți, și întinde mila ta nemăsurată poporului tēu ție pururea credincios...”

Sfērșite aceste 3 încunjurări, deschisus'au „porțile” și în interiorul lăcașului intrat-a „Împăratul mării”. Popor mult, între cari mulți din jur, pe lângă tótă lărgimea năii n'au putut încăpea toți. Se servesc sf. liturghie de cătră pontificantele asesor, cu asistența celor 18 preoți. La finea serviciului, dl asesor Ivan ține o cuvântare plină de bogate și practice învățături, predată într'un limbaj dulce popular. Laudă virtutea parochienilor, zelul păstorului lor sufetes, și inimile se înduioșeză, dovadă lacrimile, ce se furișeză pe fețele multora. În decursul acestei cuvântări parochul Stremțului cetesce hârta autorisătore a I. P. S. Sale Metropolitului nostru. Poporul spontan erumpe într'un puternic „trăescă” la adresa *Preabunului Archiereu*, drept sinceră manifesta de alipire a fiilor credincioși cătră părințele lor sufetes, cătră capul bisericeii române ortodoxe.

Răspunde parochul G. Muncuș cu glas dulce, amintesc de luptele și jertfele, ce bunul seu popor a prestat și restaurarea noului edificiu și cu lacrimi aduce mulțumită lui D-zeu pentru sprigul său bogat. Azi

cuitori, etc. Și și acestea se predau sēc și într'un mod mehanic. El însă a rupt cu trecutul mohorit, ridicând la valóre și partea fizică a geografiei, ca fiind temelia acesteia, și a apreciat legătura dintre apă și uscat, dintre pământ și locuitori, și dintre pământ, sóre și lună.

Prin validitatea acestor principii Carol Ritter se privește de reformatul științei geografice. Și fiindcă el a asemănat obiectele geografice din tóte punctele de vedere, geografia lui se numește comparativă. Reprezentanți ai direcției comparative a lui Ritter au fost: Roon, Klóden, Guthé și alții. Meritul acestor filantropisti consistă în deosebi în faptul, că au compus o mulțime de scrieri și cărți de cetire, a căror problemă era: să răspândescă cunoștințe geografice prin o lectură plăcută. „Amicul copiilor” de Rochov, „Robinson” de De Foe au fost și rămân și astăzi lecturi drăgălașe și interesante nu numai pentru băieți, dar chiar și pentru adulți și ómeni bătrâni.

Importanța geografiei e incontestabilă. A orbca o viață întrégă fără a avé idei clare despre pământul, de care ești legat în fel și fel de raporturi, e fără îndoieală o notă fórte deșositoare pentru „corónă creațiunii”. Dar și din punct de vedere etic se impune

acest studiu, ca cel mai apt a deștepta în elevi sentimente religióse-morale.

Urméză capitolul al II-lea despre metod. Amésurat vederilor lui C. Ritter, predarea are să se facă în mod comparativ, arătând raportul de reciprocitate între agenții fizici, apă, aer, căldură, și între ființele organice, ce locuiesc pe un teritriu órecare. Să cercetăm totdeuna cauza fenomenelor diferite în natură, căci numai așa vom deștepta interesul pedagogic. Geografia ne dá prilejul cel mai bun de a face pe elevi să-și iubescă poporul și patria, al cărei pământ e îngrașat cu sângele strămoșilor, ear în legătură cu acesta a cunoște și celelalte state. Exemplele aduse sunt potrivite. Metodul are să fie analitic sau inductiv, dela aprópe și cunoscut la mai departe și necunoscut.

Înainte de a trece mai departe trebuie să ne înțelegem asupra acestui punct, căci D-Sa confundă numirile sintetic și analitic, zicēnd: procedera cea mai nimerită la propunerea geografiei e metodul sintetic (?) asemănător, și la acesta aduce un exemplu potrivit metodului analitic. În alt loc spune, că dacă explică învățatorul pământul ca planetă, trece apoi la continente și mări de aici la state și în fine ajunge la cunoșterea locului natal, acesta ar fi o tractare

după metodul analitic. Dómne feresce! dincontră ar fi sintetic, căci plēcă dela general la special, dela mai departe la mai aprópe. În fine repeteză de nou: că cel mai potrivit metod pentru propunerea Geografiei este metodul sintetic. Tóte exemplele aduse învederează în mod îndoelnic, că dl autor recomăndă metodul analitic sau inductiv, ceea-ce e și corect.

După acesta trece la concentrațiune și indică, printr'un exemplu practic cum își închipuesce D-Sa aplicarea acestui principiu.

Metodul intuitiv e necesar a fi urmat pe cât numai e posibil la propunerea acestui obiect. Cu cât elevii vor fi puși mai adeseori în poziție a íntui obiectele, despre cari vorbim, cu atâta noțiunile căștigate de ei vor fi mai clare și rai durabile.

Fiindcă e imposibil ca íntreg obiectul geografiei să-l supui íntuițiunii, urméză că trebuie să ne luăm refugiu în mijlocele auxiliare, precum desemnuri, schițe, charte, sau mape și globuri. Uneori învățatorul însuși póte presenta în mod plastic diferite obiecte, pe care la va face din ghips sau lut, astfel munții i-va presenta în formă de ridicături, între cari vor apărea văile ca afunzimi.

Alte mijloce auxiliare sunt diferitele descrieri geografice, cari le cetim

cu elevii. Éta pentru-ce ar fi necesare bibliotecile școlare.

Dintre formele de predare dl autor recomăndă forma dialogică, prin care aduci pe băiat în activitate spirituală silinduo-l, ca să dea răspunsuri la întrebări potrivite. Mai departe, ne presintă o dispoziție, ce ar fi de urmat la descrierea unui teritriu, în forma acesta:

1. Configurațiunea verticală, 2) mărirea teritoriului, 3) riurile și munții etc. Aici 'l rog să-și însemneze, că pctul 1 și 3 e tot una și sub pct. 3 avea loc bună-óră împărțirea (membrarea) orizontală, care n'o amintesc de fel.

Tóte povețele ce urméză despre modul predării Geografiei pentru a trage folos din ostenelele puse, prin repetirea și aprofundarea materiei de învățământ, sunt la loc, și mai ales punctele ultime ar trebui să călăuzescă totdeauna pe învățătorii în chemarea de educatori și instructori.

De încheiere felicittez pe dl învățator George Jóndrea pentru lucrarea instructivă prezentată și 'l rog să primescă, dacă'i convin, observările mele ca din partea unui bun amic al școlii române.

N. V.

afă ușurare în sufletul său, căci mulți ziceau pe timpul demolării vechii biserici: „Ne-a stricat părintele biserica, și acum trece-vor 10-20 ani și nu vom mai avea alta...” Era o priveriște mișcătoare, ochii tuturor se scaldau în lacrimi!

Îta o zi, în care dragostea de D-zeu, alpierea cătră sfânta biserică străbună, mângăierea în legea noastră, triumfăză puternic asupra miseriilor zilnice! Se sfârșesc acest răspuns frumos, prin aducerea de mulțumită bunului Arhipăstoriu Părinte și Onoratului asesor Ivan, care a venit dornic în fostul său tract. Mulțimea aclamăză cu însuflețite „tră-escă” la adresa Eminenței Sale și a delegatului său asesor.

Intreg actul s'a încheiat prin o încunjurare a bisericii și strepierea poporului cu apă sfințită, înaintea câmpiei dl asesor a cetit o prea frumoasă rugăciune, în care imploră binecuvântarea lui D-zeu asupra noului său lăcaș și a poporului credincios.

A urmat banchetul festiv, la care au luat parte 80 persoane. Toastul prim l'a ridicat d-l asesor N. Ivan în sănătatea I. P. S. D. Arhiepiscop și Metropolit I. Metianu; adm. protop. d-l Fl. Rusan pentru d-l asesor Ivan; preotul G. Muncuș pentru d-l adm. Fl. Rusan, constatând, că cu zel și multă silință se nisește a continua activitatea fostului nostru șef tractual.

Preotul Morușca vorbește pentru neobositul preot local G. Muncuș; cand. preot. C. Suci pentru poporul acestei parohii și comitetul parochial; d-l asesor Ivan pentru notarii prezenți, în special pentru d-l M. Metes, care deși de altă confesiune, a dovedit un zel vrednic de totă lauda și cinstea cu ocaziunea zidirei; și alte multe toaste, cari, pentru a fi mai scurt, le omit.

Nestersă va rămâne pentru noi amintirea acestei zile de înălțare, de srbare!

Incheiu cu rugăciunea ferbinte: „Întăresce Domne legea noastră străbună, în care ne-am botezat, înmulțește și sporțește pe fiii ei, ca să putem face zid puternic de apăreare împărăției Tale!”

Candin C. Suci.

NOUȚĂȚI

Necrolog. Aflăm cu mult regret, că distinsul nostru parochian din Brașov-Cetate, d-l **Diamandi Manole** a repausat astăzi după un morb greu și îndelungat. D-nya Sa a fost pururea un valoros bărbat, care cu foc juvenal a luat parte la toate lucrările și cauzele noastre comune, fie de înteres național, bisericesc ori economic. Neobositul interes, ce l'a nutrit pentru binele și progresul nămului său este evident, mai ales din împrejurarea, că — deși cu un picior în gropă și reținut de medici — nu s'a putut reținea a nu lua parte la ședințele de împăcare a delegațiilor și la constituirea Eforiei școlare de curând întemplate; din contră slăbit la extrem în puterile trupesci, dar cu aceeași căldură a inimii, care totdeauna l'a caracterizat, s'a prezentat la toate ședințele, ca se contribue la încheierea mult doritei împăcări. Pacea făcută l'a mai inspirat odată, dar durere pentru ultima dată a da expresiune bucuriei generale și a mulțumii comisarului Dr. Mihai pentru succesele obținute. Acastă reinfrățire înveselitoare de-o parte, ér de altă parte terminarea și sfințirea bisericii nouă din Brașov-Cetate, pentru facerea căreia mult a luptat, putem zice, i-au ușurat și înseninat ultimele zile ale suferințelor. D-zeu s'el odihnească în pace!

Din tractul Ungurașului ni se serie, că sinodul protopresbiteral ținut la 14 Sept. v. c. a decis susținerea protopresbiteratului și mai departe, fără a putea contribui din parte-i cu ceva la îmbunătățirea dotațiunei protopresbiterului.

„Maghiarisarea”, spun foile unguerești, progresăză în unele locuri. Așa în Timișoara (!), unde odinioară nu era picior de unguer; așa în Bihor, între mulțimea de Români. Dincolo prin străduința unei „reuniuni de maghiarisare”; dincôce prin obosela inspectorului de școle Sipoș Orbán, care prin cerculare, adresate școlilor populare, voește să infiltre dragoste în tinăra generație față de această limbă. Dar în cele mai multe locuri nu prea merge maghiarisarea, nici cu forța. Așa se vestește din *Strigoniu*, că la adunarea comitatensă din urmă, cu durere s'a constat, că Slovacime a din comitat nu se asimilăză de loc. Vice-spanul a adus un cas, când 20 de slovaci s'au prezentat la el, dar nici unul n'a

voit să vorbescă o iotă unguerește, deși, după cum s'a dovedit pe urmă, aprôpe toți știu unguerește. Asta-i vezi; nici slovacul nu e tocmai de cêră!

Presă polonă în cătuși. Numai erialaltăeri anunțasem semne de liberalism din partea Rușilor pentru Poloni, și azi iarăși trebe să înțrăm în ogașa obicinuită a vecinilor restricțiuni ce se dictăză Polonilor. Adevărat că unele din măsurile despre cari vorbim acum, sunt scusabile din puncte de vedere mai înalte diplomatice.

Prezum se vestește unei foi din România, censorul superior din Varșovia a trimis foilor poloneze o instrucțiune secretă, care conține o serie de prescripțiuni, prin care se oprește publicarea: amănuntelor asupra cazurilor de ciumă, ivite în Rusia, precum și dispozițiunile și pregătirile militare care se fac la granița imperiului chinez și în scopul de a proteja calea ferată din Mangiuria. De asemenea sun excluse de la publicitate adresele cătră Țar, arestările criminalilor politici, pregătiri precum și dispozițiuni militare de ori-ce natură, schimbări în organizația polițienescă. Telegrammele senzaționale nu se vor publica chiar de ar fi adevărate. Presă din Varșovia n'are voie nici să critice taxele de farmacie sau să publice lista câștigătorilor la cursele de cai.

Impăratul Wilhelm pentru musică.

Wilhelm, împăratul Germaniei dorind să dea în fiecare an la Berlin nisce concerte mari, dirigate de cătră cei mai renumiți șefi de orchestră, a designat deja pentru sesiunea viitoare pe mai mulți musicanți celebri, dintre cari fie-care va trebui să organizeze și să dirigeze două concerte, și în cari unul se va da înaintea publicului, ear cel-alt în prezența Impăratului și a persoanelor cari vor fi invitate.

Erupție de petrol. Din Câmpina (România) se anunță, că una din sondele de pe valea Prahovei, dusă la o adâncime de 400 metri, a făcut o erupție colosală, aruncând petrolul până în o înălțime de 100 metri. S'au făcut opt erupțiuni ne mai pomenite. Cea din urmă erupțiune a durat 33 de ore, producând 400 vagoni de petrol, adecă peste 59,000 lei. Pentru prima oară la o astfel de adâncime o sondă a debitat cantitate așa de considerabilă de petrol, ceea ce dovedește, că straturile de petrol, cu cât sunt mai adânci, cu atât sunt mai bogate.

Servind științei și umanității,

și-a găsit morțea un medic rus cu numele Dr. Saujak, în Viena. Dumineca trecută, pe când cura pe un băiat ce pătimea de vrsat, s'a înfecat din nebagare de samă la o mână și după suferințe de 2 zile a murit.

Congresul geografiștilor, întrunit

la Berlin, și-a terminat agendele, Mercuri. A fost forte bine cercetat din partea tuturor statelor. Dintre hotărârile mai însemnate amintim, că congresul a decis exmiterea unei comisii internaționale la polul sudic, spre a face cercetări meteorologice; congresul recomandă întrebuițarea generală a sistemului metric decimal. Viitoare congrese se vor ținea tot la 4-5 ani.

Căsătoria unui prinț român.

Săptemăna trecută s'a făcut la New-York, cu o extraordinară pompă, căsătoria prințului Mihail Cantacuzino, mare proprietar în Basarabia și în Moldova, cu d-sora Grant, nepoța generalului Grant, fost președinte al Statelor-Unite. Zestrea miresei se urcă la 50 milioane de lei.

Francarea automată a epistolelor...

în viitor. Timpul e ban, și procedura de până acum de a procura mărci, a le lipi, a pune sigilul, e prea lungă. În locul ei după idea emanată dela un oficianț de poștă din Londra, se va introduce o mașină automată, care va face toate serviciile acestea, predând epistola cu prețul pentru porto.

Recolta în Rusia.

Rapôrtele oficiale asupra recoltei de anul acesta spun, că această a dat rezultate mulțumitoare în cele mai multe ținuturi. Pârțile cari au suferit însă din cauza secetei și care n'au mai revenit, dând o recoltă forte rea, sunt cele cuprinse în sudul Rusiei. Tot așa pe unde în primăvară a dominat o temperatură rece și ploii multe, recolta de asemenea a dat rezultate proște. Acastă atât în ce privește sământurile de toamnă, cât și cele pe primăvară. Calitatea grânelor este în general bună, afară de localitățile unde și recolta a fost mai

mică. Recolta de anul acesta în genere este superioară cele de anul trecut. Treerul a dat rezultate mulțumitoare, grîul fiind curat și greu.

Aventurile unui pictor croat.

La expozițiunea milenară din Pesta s'au remarcat, între altele, și tablourile unui pictor croat, cu numele Vlaho Buko vaț. După acest succes Croații au început a se interesa de necunoscutul lor pictor, și azi Bucovaț e directorul școlii de belle-arte din Zagreb. Viața lui e un caleidoscop de aventuri. Încă de băiat mic a ajuns din Croația în America, unde un unchiu al său l'a purtat la școlă. Unchiul însă nu preste mult a murit, și tinărul Bukovaț a ajuns într'un institut de corecțiune. De aci însă a fugit și s'a angajat matelot pe o corabie, cu care a ajuns mai târziu în Constantinopol. Aici azugrăvit un tablou nimerit al Sultanului, primul tablou prin care și-a atras atenția mai marilor săi. Din Constantinopol a ajuns iarăși în America, unde a intrat în o fabrică de mașine. Fabrica însă în curând a falimentat, și el a fost nevoit să-și câștige earăși pe altă cale pânea. În San-Francisco a intrat ca chelner, și din creșterii astfel adunați și ajutat și de un șef de poștă, care i-a recunoscut talentul, și-a făcut o sumuliță, cu care apoi a mers la Paris, unde s'a perfecționat în arta picturii.

Explosie pe un vapor.

Din Petersburg se anunță, că vaporul „Nicolae”, pe când se apropia dela Schlüsselburg cătră capitala Petersburg, a explodat cu o detunătură gróznică. Grinzile sfărimate și bucățile de fier au omorât trei matelogi; ear trei pasageri au fost înecați în apă.

Cărți postale sburătoare...

La Arsenalul din Viena s'a sloboțit Dumineca trecută un balon interesant. Balonul e înzestrat cu diferite aparate de înregistrat, și e întocmit așa ca din el tot la 10 minute să cață o cartă postală, care va însemna direcția ce a luat-o balonul. Cei ce vor găsi astfel de cărți postale, le vor preda la oficiul postal cel mai apropiat.

Róta norocului s'a învîrtit cu belșug

pentru un medic, o cusătorésă, un mașinist și un protocolist, din Oradea-mare, cari împreună, cu pătrare de losuri au dobândit câștigul principal de 400,000 coróne al losurilor de clasă. Cei trei din urmă se luptau mai nainte cu miseria.

Examen din economie.

Dela oficiul v.-comitatens se anunță programul examenului final, ce se va ținea la 18 Octobree 1899, 8 ore a. m. în școlă agronomică a comitatului Sibiu, despre aptitudinea învățăcelilor în diferite lucrări economice, și anume: a) lucrări de mână, și b) lucrări cu vite.

Cum a călătorit nenea Hans?

Spun foile germane că așa, că într'o sară s'a întuns cât era de lung pe scândura din afară a unui vagon dela trenul ce ducea spre Herberg, și începând a horcăi mai altfel ca mașina, s'a pomenit numai, fără nici o primedie, la gara Sigmund. Bene notandum, bietul Hans Schmidt (așa'l chema pe stimabilul) era cam turmentat când a riseat această călătorie ieftină. Ceea-ce s'a dovedit la gara pomenită, unde deșeptându-l spunea, că a crezut că e pe... la viața lui acasă!

Despre Andrée se anunță érași vești

liniștitoare. După o știre a biuroului telegrafic din Stokholm, s'a deschis acolo Marți o buia (plută) de la Andrée, găsită de curând. Deschiderea s'a făcut în prezența multor specialiști și miniștri. S'a stabilit, că buia de la polul Nord e aceea pe care Andrée trebuia s'o arunce la trecerea prin Polul Nord. După această știre e aprôpe neîndoelnic, că balonul lui Andrée și cu pasagerii săi au trecut Polul Nord!

Avis.

„Reuniunea română de musică din Sibiu”, își ține adunarea generală Mercuri în 11 Octobree a. c. n. la 6 ore séra, în sala dela Musikverein.

Obiectele de pertractat:

1. Raportul general.
2. Censurarea socotelelor.
3. Bugetul anului 1899/1900.
4. Propuneri eventuale.
5. Alegerea comitetului.
6. Alegerea comisiunei pentru autentificarea protocolului adunării generale.

AMVONUL

Cuvântare de întroducere

rostită de parochul Ioan Moja la întroducere a sa în a II-a parochie din Orăștie (12/24 Sept. c.)
(Fine)

Cunoscând eu aceste datorințe tôte, nu odată datu-mi-am sama și ispititu-mi-am inima mea, înainte de a primi funcțiunea de paroch, de are inima mea ori nu, totă dragostea pentru această chemare grea, de simte în sine puterile de lipsă pentru purtarea acestei sarcini cu multe ramuri? Și totdeauna răspuns datu-mi-a inima, că mare e dragostea ei pentru chemarea această, dar mare-i este și cutremurul în fața ei, cumpânindu-și puținătatea puterilor pentru greutatea sarcinii și a răspunderii.

Se cutremură smeritul meu suflet și slaba mea inimă în fața atâtor îndatoriri, dar o nădejde este care le încălzește și le dă curagiu; e nădejdea, că nici sufletul meu, nici inima mea, venind în mijlocul D-vóstre, n'au căzut între suflete și inimi străine, ci că afla-vor aici încă multe suflete și inimi gata spre lucrări bune, cu cari înțelegându-se, întovărășindu-se, vom face și vom ajunge împreună, aceea ce un suflet și o inimă, nu pot singure ajunge: la frumoșă înflorire a buneistării morale și materiale a obștei, a noastre a tuturor!

Iar în lucrarea pentru atingerea acestei ținte, care e mai ușor de cuprins în vorbe decât de ajuns în faptă, aduce-mi-voi înainte de tôte și totdeauna aminte de sfintele scripturi: „Iată acum ce e mai bun și mai frumos, ca a trăi frații împreună”, și de cuvintele Domnului: „Feriți-vă de făcătoria de pace, că aceea fii lui D-zeu sunt vor chiema...”, și de aceea în lucrarea mea de păstorire, de conducere spre posibila fericire a credincioșilor mei, călăuzi-mă-voi și îndemna-voi și pe credincioșii mei să se călăuzescă, de Duchul păcii și al dragostei evanghelice, de duchul iubirii de-apópelui! Câci tare este credința în sufletul meu, că acolo unde dragostea de-aprópelui vieză în inimi, acolo nu póte urí om pe om, acolo nu póte dori réu om la om, acolo Duchul Domnului pogorísă-va între ómeni și pluti-va totdeauna asupra lor și a faptelor lor, și binecuvântarea ceriului revărșă-să-va peste tot ce ei vor face și vor să vérsi!

Iar la locul al doilea aduce-mi-voi aminte, că trăim în timpuri, când se simte o tristă pornire de instrăinare a ómenilor dela D-zeu. Pune-mi-voi, în fața acestei negre arătări, de țintă a propoveduirii mele, a trezi în cât mai multe inimi și a hrăni flacărele evla viei, a temerii de D-zeu, a religiosității adevărate, evanghelice, care este singurul temeu netrecut și nesfârșit a tot binele în lume! Se asamână mereu preotul, cu păstorul de oi. Care este păstorul, care vėzându-și turma că se abate dela pășunea cea dulce, cea grasă, cea binefăcătoare, și începe a se trage spre câmpul plin de scăeți, de spini, cari o vor flămânzi și o vor slăbi, el s'el nu o abată despre acest câmp al pierzării iarăși spre țarina otăvită, bună?

Tot așa îmi voi ținea și eu de chemare, ca întrucât voi simți că recele vânt al ne-credinței, al instrăinării de D-zeu, ar fi suflând și spre sufletele credincioșilor mei se-i feresc de acesta, să trezesc și cultiv în inimile lor căldura credinței, religiosității. Câci, iubiților, tot aceea-ce nu are de temeu religiositatea adevărată, credința bună, clădire pe nisip este! Ori ce vânt o póte surpa! Vėzutus'au într'adevăr mari așezăminte, mari porniri, ridicate la înălțimi mari și ómeni ridicăți ca prin minune, la culmi, încât obște cea mare amețea și numai privind de jos, din praful ei la acele înălțimi! Și nu peste mult vėzutus'au aceleași așezăminte prăbușite în o singură zi, și aceiași ómeni căzuți mai jos decât praful obștei ce amețea privind ieri la ei așa de sus! Și cercetând óine-bine, cum s'au putut acestea? aflatus'a, că lipsit'a și așezămintelor, pornirilor, și ómenilor, fundul moral, fundamentul singur netrecut a tot binele! Cu mijlôce și cu ajútore nemorale ridicatus'au repede-repede peste toți și peste tôte, dar tot atât de repede prăbușitus'au mai prejos de toți și de tôte, căci nu e suifără coborîș și tot nu lasă D-zeu ca réul și imoralitatea să troneze peste tôte în lume.

Credința acésta mă voui strădui să o întăresc în inimile credincioșilor mei, alături cu iubirea pentru deapropo, cu duțul păcii și al bunei-înțelegeri, iar apoi aducându-mi aminte de cuvintele apostolului, că „credința fără fapte mórta este“, ceea-ce se póte zice și despre iubire, — îndemna-vouiu pe cei-ce vor asculta de cuvântul meu, la fapte, la lucrări, prin cari să se preamărăscă Domnul nostru cel din ceriuri, să se preamărăscă biserică lui pe pământ, să se preamărăscă cei-ce săvârșesc faptele, și noi toți!

Nu voui uita, că sunt slujitorul unei biserici naționale din cele mai mândre de așezămintele sale, din cele mai pismuite pentru drepturile sale, și pentru drepturile și onóra acestei biserici îndoit sante pentru noi, — sfântă ca așezământ d-zeesc și sfântă ca așezământ național, care ne păstrează limba și credința — precum și pentru drepturile și onóra credincioșilor ei, gata voui fi în tóte zilele vieții mele a păși pe câmpul de apărare,

arătându-mi și prin acésta iubirea mea pentru acésta biserică scumpă și pentru credincioșii ei.

Nu-mi voui uita nici de rolul, ce îl are preotul, de „învățător“ al poporului, și din ușa acestui sfânt altar, împlini-mi-vouiu după puțință chemarea de tâlcuitor al cuvântului lui D-zeu, cuvânt adesea prea pe scurt aruncat numai în semințe, în pericolele evanghelice și în sfințele învățături, și sili-mevouiu a-l face tot mai lămurit priceperii obștei, și prin acésta tot mai iubit tuturor.

Nu-mi voui uita, că preotul este amicul credincioșilor sei. Sili-mevouiu a trezi încrederea credincioșilor, ca ei în tótă bunăvremea să alerge la mine, căci și eu voui alerga la dâșii, ca la frați, ca la amici, spre a da ajutor cu sfatul, mângăere în dureri, încurajare în desnădejdi. Să ne trăim și durerile și bucuriile împreună ca fii și frați.

Sili-mē-vouiu să merg cu cuvântul bun și cu pildă bună înainte, în tóte, ca atunci

când d-l bine-va voi a mă slobozi și a mă chema la sine, să nu zică credincioșii mei, că pom sec, neroditor am fost în mijlocul lor, ear sufletul meu să aibă fericirea a putea auzi zicându-i-se de Domnul cuvintele: „Slugă bună și credincioasă, intră întru împărăția mea“... *

Și acum e sășii cătră Tine mă întorc, Stăpâne, și Te rog. Tu cea ce vezi și cetești în inimi și în gânduri; Tu, cea-ce întreat de Judeul fariseu „care este cea mai mare poruncă în lege?“ ai răspuns: „Să iubești pe D-zeul tēu cu tot sufletul tēu, cu tótă inima ta,“ — Tu, care vezi că mi-am deschis azi cu desăvârșire inima înaintea credincioșilor Tēi acestora, și le mărturisii iubirea mea, — fă și dā, ca precum din lumină lumină se aprinde, așa și iubirea mea pentru dâșii, iubire se aprindă în inimile lor pentru mine, pentru bunele mele gânduri și porniri, și numai atāta să mă iubească ei pe mine, pre-

cāt eu îi iubesc pe dâșii, numai atāta bine să-mi dorască ei mie, pe cāt eu le doresc lor, căci atunci străluci-va numele Tēu Dómne în mijlocul nostru, bucura-sē-vor ingerii Tēi din ceruri de bunăînțelegera noastră, de frumuseța cuvintelor și faptelor noastre, și premărită va fi evangelia ta și împodobită casa ta în mijlocul nostru, din prisosul evlaviei noastre, în veci netrecut și nesfârșit, Amin.

Notiță literară.

Din „Fóia pedagogică“, fidela călăuză a învățătorului român, a apărut Nr. 18 din 15 Sept. cu următorul cuprins: cestiunea pedepselor în școala poporală, de Iosif Velcean, învățător — Modele de lecțiuni, de Dr. P. Șpan. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi.

Damasturi de mătase

75 cr.

până la fl. 14.65 de metru — precum și „mătase Henneberg“ négră, albă și colorată delă 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — în cele mai moderne țesături, colori și desinuri.

Particularilor, liberă de porto și vamă în casă. Mostre cu întorcerea poștei.

Fabricile de mătase G. Henneberg (lif. de curte ces. și reg. Zürich. [19] 9

Ad. Nr. pp. 601/1899

[200] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători la școlele din comunele Cara, Feneșel și Rogojel, se escrie concurs cu termen de 15 zile delă prima publicare în „Tel. Român“.

Salarul anual e 300 fl. pentru fiecare post și quartir liber în edificiul școlei.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au să-și astérnă, subscrisului, până la termenul sus înecat, suplicele de concurs, instruite în sensul normelor în vigóre.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al Clujului, în conțelegere cu respectivelor comitete parohiale.

Cluj, 10 Septembrie 1899.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 941—1899

[201] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Verd, protopresbiteratul Agnita se escrie prin acésta concurs cu termen de 30 zile delă prima publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit anual de 341 fl. 90 cr.

Reflectanții la acest post au să-și înainteze cererile lor concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul deschis, având a se presenta în vre-o Duminecă sau sêrbătoare, în biserică din Verd, spre a face cunoștință cu poporul de acolo.

Nocrihio, în 24 August 1899.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Agnita, în Nocrihio (Ujegy-ház), în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Moldovan,
adm. prot.

Nr. 416

[203] 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parochiei de cl. III. Tărtăria, ppresbiteratul Sebeșului, în urma ordinului Preaveneratului Consistor Archidieceșan, dtto 14 August a. c. Nr. 6043 B. se publică pentru a treia-óră concurs, cu termen de 30 de zile delă prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acésta parochie, dau suma anuală de 428 fl. 40 cr., despre cari se póte lua

informațiune mai detailată delă oficiul protopresbiteral.

Darea și ecuivalentul erarial după perția canonică, e dator să se solvêscă parochul.

Concurenții au să-și astérnă cererile instruite conform normelor în vigóre, până la termenul prefipt, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 21 August 1899.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Sergiu Medean,
protopresbiter.

ad Nr. 463—1899.

[206] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa III. Bărașci cu filia Săcel, din protopresbiteratul tractului Hașeg, se escrie concurs, în sensul ordinului Prea Veneratului Consistoriu, cu datul de 13 Iuliu a. c. Nr. 6153 Bis. cu termen de 30 zile delă prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau un venit anual sigur de 400 fl. v. a. sau 800 coróne.

Concurenții au să-și înainteze petițiunile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral; și să se prezenteze odată în fața locului, spre a-și arāta desteritatea în cântările bisericesci și în predică.

Comitetul parochial din Bărașci cu filia Săcel, în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Hașeg, la 10 Septemvrie 1899.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hașegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter

Nr. 465—899.

[202] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a treia Ucea inferióră, protopresbiteratul Avrighului, se escrie prin acésta concurs cu termenul de 30 zile delă prima publicare în „Telegraful Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post s'au statorit în ședința comitetului parochial din 8 Iuliu 1899, despre cari concurenții și pot lua informațiune delă comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch, să-și substérnă cererile concursuale instruite conform stat. org. și a regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrighului (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la termenul susindicat.

Avrig, 18 August, 1899.

În conțelegere cu comitetul parochial gr.-or. respectiv. —

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrighului.

Ioan Cândea
protopop

Pălării de dame

de cele mai nouse mode, precum și toți articoliile din ramul modelor, oferă subscrisa în alegere abundantă, cu prețuri moderate.

Cu distinsă stimă

Henriette Frank,
modistă.

Strada Măcelarilor Nr. 5.
[205] 2—3

Anunț!

Am onóre a aduce la cunoștință onoratului public, că am deschis un

Atelier de croitorie

în Sibiu, str. Urezului nr. 11.

În atelierul meu se gătesc tot felul de vestminte bărbătești precum și reparaturi cu prețurile cele mai moderate, în timp scurt și prompt.

Sperând că onoratul public mă va onora cu prețuitele comande, mă recomand binevoitorului sprijin

Dumitru Mitoc,

măestru croitor.

[195] 3—3

Turnătoria de clopote și de metal a lui Antoniou Novotny în Timișóra — Fabrică

se recomandă a pregăti clopote nouse, precum și la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provêdute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întóree cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt tocite de o lătare, prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomandă

[164] 7—26

clopote patentate găurite

invenție proprie, mai de multe-ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminosă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.